

Η ΒΑΠΤΙΣΗ

Εισαγωγή

Η βάπτιση είναι ένα από τα πιο σημαντικά μυστήρια της Εκκλησίας μας. Με τη βάπτιση εισάγεται ο άνθρωπος στο σώμα της Εκκλησίας. Κεφαλή της Εκκλησίας είναι ο ίδιος ο Χριστός και όλοι οι βαπτισμένοι χριστιανοί αποτελούμε το σώμα της Εκκλησίας. Με τη βάπτιση επομένως γινόμαστε και μέλη του σώματος του ίδιου του Χριστού.

Κύριος σκοπός της Βάπτισης είναι η ένωση του ανθρώπου με το Θεό. Θεός και άνθρωπος γίνονται ένα. Αυτό ονομάζεται θέωση. Στόχος της ζωής του χριστιανού είναι αυτή ακριβώς η θέωση. Με τα μυστήρια της Εκκλησίας μας, με την εφαρμογή της εντολής της αγάπης στη ζωή μας, με την συνεχή επικοινωνία μας με το Θεό μέσω της καθημερινής προσευχής, με την άσκηση μέσω της νηστείας, της εγκράτειας και των γονυκλισιών πορευόμαστε την οδό της θέωσης.

Η ακολουθία της Βάπτισης

Η ακολουθία της Βάπτισης, όπως τελείται σήμερα, αποτελείται από δύο μέρη:

1. Το εισαγωγικό μέρος που ονομάζεται Κατήχηση και αποτελείται από προβαπτισματικές ευχές και ευχές αφόρκησης, την ομολογία απόταξης του Σατανά, σύνταξης με το Χριστό και βεβαίωσης της πίστης.
2. Το κύριο μέρος, που περιλαμβάνει τον αγιασμό του νερού και του λαδιού, τη χρίση με το αγιασμένο λάδι, τη βάπτιση με τριπλή κατάδυση, τη χρίση με το άγιο μύρο, την ένδυση, την τριχοκουρία, την απόλουση, την εισαγωγή στο ιερό βήμα και τέλος την μετάληψη του Σώματος και Αίματος του Χριστού.

Οι συμβολισμοί της βάπτισης

Κάθε πράξη στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας μας, ακόμη και κάθε κίνηση δεν είναι τυχαία αλλά έχει κάποιο νόημα. Η λειτουργική πράξη είναι γεμάτη συμβολισμούς που σκοπό έχουν να μας διδάσκουν τη χριστιανική πίστη και να μας υπενθυμίζουν τα όσα θαυμάσια έκαμε ο Θεός από αγάπη για μας τους ανθρώπους.

Το νερό της βάπτισης συμβολίζει την καθαρότητα της ψυχής. Όπως χρησιμοποιούμε καθημερινά νερό για να καθαρίζουμε το σώμα μας, έτσι και ο Θεός καθαρίζει την ψυχή μας με το βάπτισμα. Η βάπτιση είναι μια πνευματική υιοθεσία: γινόμαστε όλοι παιδιά του Θεού-Πατέρα μας. Έμεις οι άνθρωποι είμαστε πνευματικά σαν τα παιδιά που κάνουν συνεχώς σκανδαλιές και λάθη. Ο Θεός είναι πατέρας μας και όπως κάθε πατέρας που συγχωρεί τα παιδιά του, μας συγχωρεί και μας αγκαλιάζει. Επομένως η βάπτιση μας παρέχει το δικαίωμα της άφεσης των αμαρτιών. Όσα λάθη και αμαρτίες να κάνουμε στη ζωή μας, αν μετενιώνουμε γι' αυτά ο Θεός μας τα συγχωρεί.

Εξάλλου όπως το νερό και το λάδι γίνονται ένα με το σώμα, έτσι κι εμείς από την ημέρα της βάπτισης μας μπαίνουμε στην αγκαλιά του Θεού.

Το λάδι χρησιμοποιείται από τα αρχαία ως θεραπευτικό και καλλωπιστικό μέσο. Το λάδι της βάπτισης συμβολίζει την πνευματική θεραπεία που μας παρέχει ο Θεός. Το έλεος του Θεού, που όπως το λάδι που χύνεται επάνω στην κεφαλή του βαπτιζομένου και καλύπτει ολόκληρο το σώμα, πλούσια εκχέεται στις ψυχές, μαλακώνει τη σκληρότητα της καρδιάς και τη γεμίζει με το θεραπευτικό φάρμακο της αγάπης. Η ομορφιά του εν Χριστώ κεκαθαρμένου και αναγεννημένου ανθρώπου είναι η ομορφιά του ανθρώπου που είναι γεμάτος εμπιστοσύνη στο έλεος του Θεού, που έχει αγάπη και ειρήνη στην καρδιά του.

Η βάπτιση τελείται στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος: αυτά είναι τα τρία ονόματα του Θεού, τα τρία πρόσωπα ή οι τρεις υποστάσεις όπως λέμε στην Εκκλησία, του ενός Θεού. Αυτόν τον ένα και τριαδικό Θεό προσκυνούμε και λατρεύουμε.

Η τριπλή κατάδυση και ανάδυση στο νερό συμβολίζει την τριήμερη ταφή και την ανάσταση του Χριστού. Κάθε άνθρωπος που βαπτίζεται συμμετέχει στο λυτρωτικό έργο του Χριστού, στον σταυρικό Του θάνατο, στην τριήμερη Ταφή και στην Ανάστασή Του. Γίνεται ένα με το Χριστό και δια του Ιησού Χριστού γίνεται ένα με τον ίδιο το Θεό.

Το άγιο μύρο είναι μια σύνθεση αρωματικών ελαίων και ουσιών. Παρασκευάζεται και ευλογείται κάθε δέκα χρόνια από τον Οικουμενικό Πατριάρχη στην Κωνσταντινούπολη και μοιράζεται σε όλες τις ορθόδοξες Εκκλησίες του κόσμου. Συμβολίζεται έτσι η ενότητα όλων των ορθοδόξων. Η ενότητα εκφράζεται με την πίστη στην Μία, Αγία, Αποστολική και Καθολική Εκκλησία. Είναι Μία η Εκκλησία και Αγία γιατί ιδρύθηκε από τον ίδιο τον Ιησού Χριστό. Είναι Αποστολική γιατί εδραιώθηκε με τους ιεραποστολικούς αγώνες και τη διδασκαλία των αγίων Αποστόλων. Είναι Καθολική γιατί απευθύνεται σε όλη την Οικουμένη.

Με την επίθεση των χειρών στην κεφαλή του βαπτισθέντος και με τη χρήση με το άγιο μύρο, παρακαλούμε τον Θεό να στείλει το άγιο Του Πνεύμα και να γεμίσει αυτόν που βαπτίστηκε με τα δώρα και τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Το Άγιο Πνεύμα είναι η δύναμη του Θεού που δίνει ζωή. Ζητάμε να τον στεριώσει στην ορθόδοξη πίστη, να τον δυναμώσει στους πνευματικούς αγώνες και να τον αξιώνει να κοινωνεί του Σώματος και του Αίματος του Χριστού.

Μετά τη βάπτιση και το χρίσμα ακολουθεί η ένδυση με λευκά ρούχα. Τα λευκά ρούχα συμβολίζουν την καθαρότητα και αγνότητα της ψυχής του βαπτισμένου. Καλείται ο βαπτισμένος άνθρωπος να αγωνιστεί στη ζωή του να διατηρήσει αυτή την καθαρότητα της ψυχής. Με την καθημερινή μετάνοια, την αναγνώριση δηλαδή των λαθών μας, των αμαρτημάτων μας και την παράκληση για συγχώρεση από το Θεό, ανανεώνουμε καθημερινά το βάπτισμα μας και καθαρίζουμε την ψυχή μας.

Η επίδοση της αναμμένης λαμπάδας συμβολίζει το φώς του Χριστού που φωτίζει και αγιάζει κάθε άνθρωπο που γεννιέται. Ο Χριστός ο ίδιος είναι το φως που δε βασιλεύει ποτέ και καθοδηγεί τον βαπτισμένο.

Ο σταυρός είναι σύμβολο νίκης. Επάνω στο Σταυρό ο Χριστός νίκησε το διάβολο, την αμαρτία και το θάνατο. Η ζωοποιός δύναμη του Σταυρού διαλύει τη δύναμη του διαβόλου, καταργεί την εξουσία του θανάτου και καταπατά την αμαρτία. Εκείνος που ακολουθεί με πίστη τον σταυρωμένο και αναστημένο Χριστό δε φοβάται ούτε το διάβολο, ούτε το θάνατο, ούτε την αμαρτία.

Η τριχοκουρία είναι ένα αρχαίο έθιμο. Ήδη στην αρχαία Ελλάδα υπήρχε η συνήθεια οι γονείς να προσφέρουν ως θυσία στους βωμούς των θεών τα πρώτα μαλλιά που έκοβαν από τα παιδιά τους. Ο χριστιανισμός παρέλαβε αυτό το έθιμο και το διατήρησε ως δείγμα αφιέρωσης στο Θεό. Οι γονείς δεν πετούν απλά τα πρώτα μαλλιά των παιδιών τους που κόβονται αλλά τα προσφέρουν στο Θεό. Με τον τρόπο αυτό Τον ευχαριστούν για το δώρο της νέας ζωής.

Η τριπλή περιφορά γύρω από την κολυμβήθρα συνοδεύει τον αποστολικό ύμνο: 'Όσοι βαπτισθήκατε στο όνομα του Χριστού έχετε ενδυθεί τον ίδιο το Χριστό, δηλαδή ενωθήκατε μαζί Του. Ο συμβολικός αυτός „χορός“ είναι εκδήλωση χαράς για το νέο μέλος της Εκκλησίας.

Η εισαγωγή του νεοφωτίστου στο ιερό βήμα, ανεξαρτήτως φύλου, είναι παλαιά παράδοση της Εκκλησίας. Στα πρωτοχριστιανικά χρόνια μάλιστα οι νεοφώτιστοι την ημέρα της βάπτισης τους εισάγονταν στο ιερό βήμα και στέκονταν γύρω από την αγία τράπεζα μαζί με τον επίσκοπο και τους πρεσβυτέρους κατά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Η εισαγωγή στο ιερό βήμα και η περιφορά του νεοφωτίστου γύρω από την αγία τράπεζα θέλει να δηλώσει ότι αυτή η αγία τράπεζα αποτελεί το κέντρο της χριστιανικής μας ζωής. Πάνω στην αγία τράπεζα υπάρχει πάντοτε το ιερό ευαγγέλιο (που συμβολίζει τον ίδιο το Χριστό, τον Υιό και Λόγο του Θεού) και πάνω σ' αυτή εμείς προσφέρουμε άρτο και οίνο (ψωμί και κρασί) και ο Θεός μας προσφέρει στη Θεία Λειτουργία τα ιερά μυστήρια Του, δηλαδή το Σώμα και το Αίμα του μονογενούς Υιού Του, του Σωτήρος Χριστού. Όταν μεταλαμβάνουμε τα Τίμια Δώρα, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού τότε και αισθητά γευόμαστε την ένωση με τον Χριστό και μέσω του Ιησού Χριστού βιώνουμε την ένωση με τον ίδιο το Θεό.